

AnmeldDet

Årsrapport 2021

Indholdsfortegnelse

Indledning	1
AnmeldDet – den danske civile hotline	2
Rapportering om anmeldelser til hotlinen	2
Kampagne 'Er du stødt på seksuelt overgrebsmateriale med børn på nettet?'	4
Grooming	5
Grooming til ekstremisme	6
Selveksponering	6
Selveksponering har været et særligt fokus på hotlinen i 2021	7
CTRL – et oplysningssite til unge med seksuelle tanker om børn	10
Baggrund for sitet	10
Opbygning	11
Kampagne	11

Indledning

Denne årsrapport giver et indblik i Red Barnets indsatser for at bekæmpe seksuelle overgreb og krænkelse mod børn og unge i Danmark i 2021, samt Red Barnets arbejde for at gøre det tryggere for børn og unge at være online og bruge de sociale medier. Rapporten fokuserer særligt på de områder, hvor internettet og den digitale kommunikation spiller en rolle.

Red Barnet har mere end 20 års erfaring i at minimere, hvor udsatte børn er på internettet. Årsrapporten viser, hvordan Red Barnet arbejder fokuseret med dette område. Vi udbreder vores viden på hjemmesider, i podcast, pjecer, foldere, artikler samt gennem samtaler og oplæg med og for børn, forældre og fagpersoner. Årsrapporten viser også, hvordan vi bidrager med vores viden og ekspertise, når der skal tages beslutninger om de emner, vi beskæftiger os med - herunder eksempelvis lovgivning ift. grooming og hjælp til unge med seksuelle tanker om børn.

Red Barnets arbejde er baseret på faglig viden, forskning, sagshåndtering og børneinddragelse. Årsrapporten fremhæver nogle af de ting, AnmeldDet har lavet i 2021. I år fremhæves særligt sitet CTRL samt vores dataindsamling vedrørende selveksponering.

Red Barnets indsatser på det digitale område blev i 2021 støttet af:

Samfinansieret af den Europæiske Union
Connecting Europe-faciliteten

JUSTITSMINISTERIET

Social- og
Ældreministeriet

Red Barnet har det fulde ansvar for denne publikation. Den Europæiske Union fralægger sig ethvert ansvar for brugen af oplysningerne i publikationen.

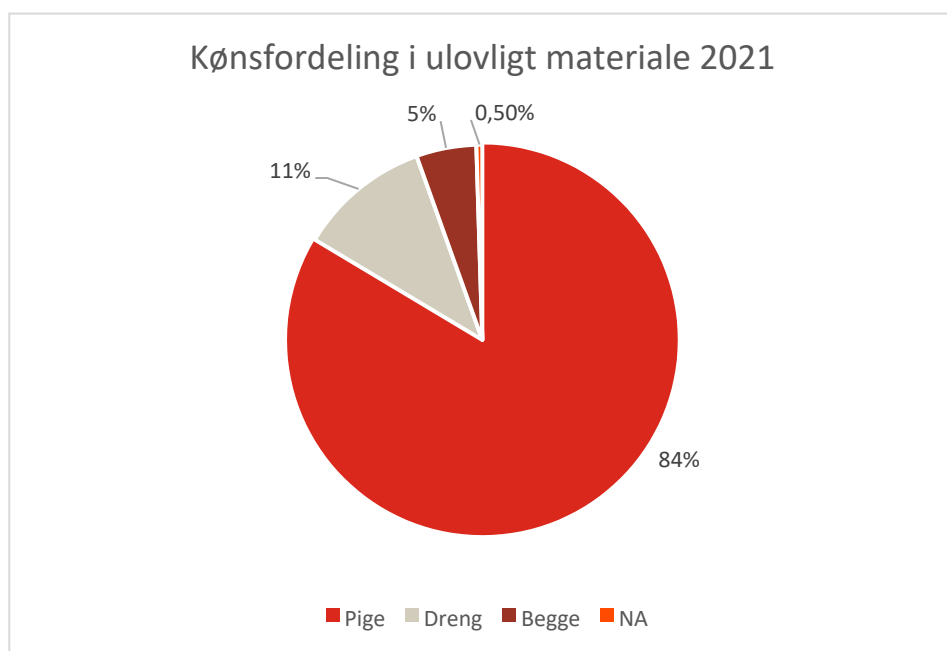
© Red Barnet 2022

AnmeldDet – den danske civile hotline

Rapportering om anmeldelser til hotlinen

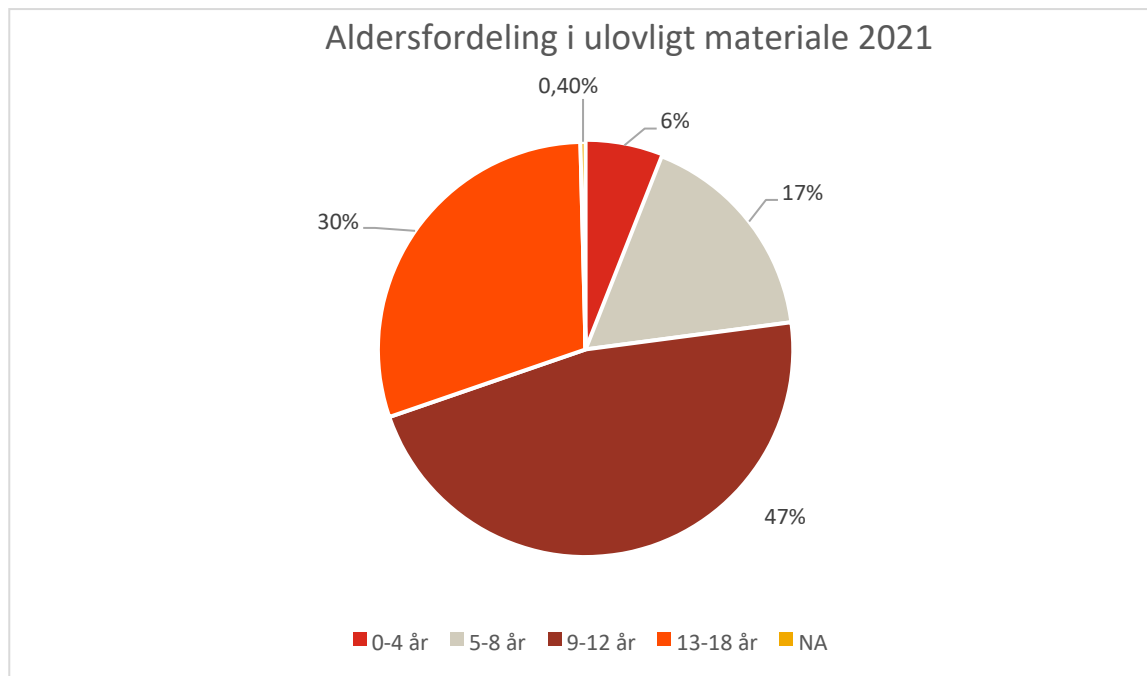
Sammenlignet med året før er antallet af anmeldelser til AnmeldDet steget i 2021. 3381 anmeldelser modtog AnmeldDet, hvor 19% handlede om ulovligt materiale. Tallet i 2020 lå på 3052 anmeldelser. Her udgjorde 23% ulovligt materiale. 2021-tallet er dog stabilt sammenlignet med tidligere år. I 2017 modtog AnmeldDet 1438 anmeldelser, i 2018 2670 anmeldelser, og i 2019 modtog vi rekordmange 5253 anmeldelser.

Kønsfordelingen blandt børn i det ulovlige materiale i 2021

Der er næsten syv gange så mange piger som drenge i det ulovlige materiale, som Red Barnet modtager på AnmeldDet. I 2021 udgjorde pigerne således 84% af det ulovlige materiale.

Aldersfordelingen blandt børn i det ulovlige materiale i 2021

Den mest udbredte aldersgruppe i det ulovlige materiale er de 9-12-årige, der udgør ca. 47%.

Vi ser fortsat en relativt høj andel af førskolebørn (0-4 år) i det ulovlige materiale. Vurderingen af et barns alder sker ud fra et skøn, og hotlinens medarbejdere modtager undervisning i aldersvurdering i regi af Interpol og INHOPE. Vi ser som i 2020 en tendens til, at det anmeldte materiale i mindre grad ligger på hjemmesider og i højere grad ligger på filservere (som Dropbox) eller i chat- og debatfora.

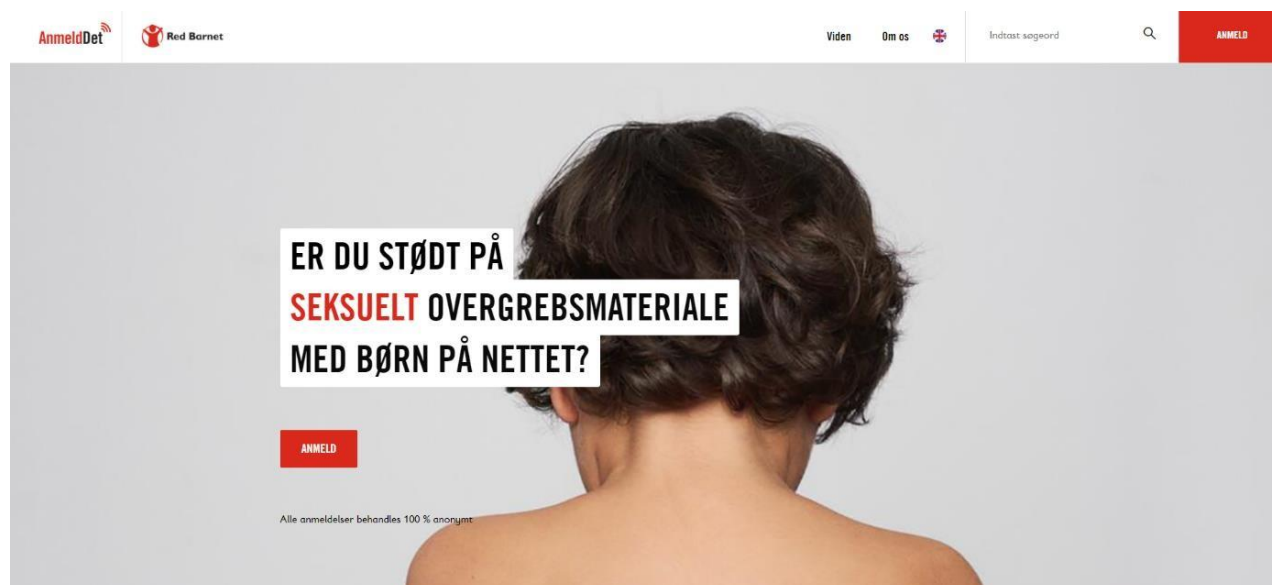
AnmeldDet blev i 2020 opmærksom på en stigning i såkaldt selveksponeringsmateriale. Derfor besluttede vi at have et særligt fokus på dette i 2021. Selveksponeringsmateriale er billed- og videomateriale, hvor barnet eksponerer sig selv, og det fremstår, som om barnet selv har produceret materialet eller er bevidst om kameraets tilstedeværelse. Det kan for eksempel være et barn, som filmer sig selv på sin telefon. AnmeldDets analysemedarbejdere kigger med alvor på tendensen, da vi mistænker, at en væsentlig andel af materialet er konsekvens af en groomingproces. Vi begyndte således i 2021 at registrere alle tilfælde af selveksponering. 262 anmeldelser blev registreret som selveksponeringsmateriale, hvilket udgør knap 40% af det ulovlige materiale. Arbejdet med selveksponeringsmaterialet i AnmeldDet i 2021 udfoldes i rapportens afsnit "Selveksponering".

Kampagne 'Er du stødt på seksuelt overgrebsmateriale med børn på nettet?'

Den danske civile hotline har til formål at beskytte børn mod overgreb. Her kan borgere, der er vidne til eller mistænker hjemmesider eller servere for at indeholde dokumenterede seksuelle overgreb, anmelde URL-adresse og sites til Red Barnet. For at lykkes med den opgave er det en forudsætning, at den danske civilbefolkning kender hotlinen. Derfor lancerede vi i begyndelsen af 2021 en bred offentlig kampagne.

Kampagnen forløb over en periode fra 11. februar 2021 til 31. marts 2021 på de sociale medier. Den nåede ud til over 1.000.000 borgere målt på unikke personer (reach). Det resulterede i, at vores site *redbarnet.dk/anmeldDet* i samme periode oplevede en stigning i antallet af sidehenvisninger på 471%. Efter kampagnens afslutning har sitet haft en stigning i antallet af sidehenvisninger på lidt over 100% (april 2021 sammenlignet med april 2020). Kampagnen er derfor umiddelbart lykkedes med at skabe et øget kendskab til den danske civile hotline. Kendskabet har ikke øget antallet af anmeldelser, hvilket heller ikke var et mål for kampagnen. Kampagnen var grafisk simpelt opbygget med et billede af et barn og tekst samt tilhørende videoudgave, blandt andet til sociale medier, hvor der zoomes ind på billedet, imens en speak lyder.

Et screenshot af kampagnematerialet som det ser ud på sitet anmeldDet.dk:

Grooming

AnmeldDet har i 2021 haft et særfokus på udviklingen i sager om grooming baseret på henvendelser til hotlinen gennem de seneste 20 år. Vi kan således være bekymrede for, at den stigende tendens til selveksponeringsmateriale på hotlinen har et sammenfald med en stigning i groomingtilfælde. Grooming er helt overordnet betegnelsen for en proces, hvor en mentalt eller aldersmæssigt overlegen person opbygger en relation til et barn eller en ung med henblik på at begå et seksuelt overgreb (Jakobsen et al., 2015). I groomingprocessen manipulerer krænkeren barnet med det formål at få barnet til at overskride sine grænser, så der kan begås et overgreb. Et overgreb kan fx være at tage billeder af barnet i intime situationer, som efterfølgende kan deles med andre. Sådanne billeder eller videoer klassificeres som overgrebsmateriale.

I 2021 har AnmeldDet bl.a. foretaget mere dybdegående analyser af anmeldelser med selveksponeringsmateriale baseret på data- og vidensindsamling om grooming. Derudover har AnmeldDet-teamet bidraget med et kapitel til en antologi lavet i samarbejde med Forskningsnetværket om Seksuelle Overgreb mod Børn. Kapitlet satte fokus på grooming og udviklingen i antal anmeldelser på hotlinen med mistanke om grooming. Desuden har Red Barnets talpersoner udtalt sig i medierne flere gange i løbet af 2021 i forbindelse med store grooming-sager og det store potentiale i at gøre grooming strafbart.

AnmeldDet har altså en formodning om en stigning i antallet af børn og unge, som bliver groomet, og dét kalder på handling. Derfor har vi samlet en række anbefalinger til bekæmpelse af grooming, som vi vil arbejde videre med i 2022:

- Grooming skal skrives ind i straffeloven
- Mere forskning og vidensindsamling om grooming
- Mere undervisning i digitale krænkelser
- De sociale medier skal styrke deres regulering og effektivisere fjernelse af krænkende materiale

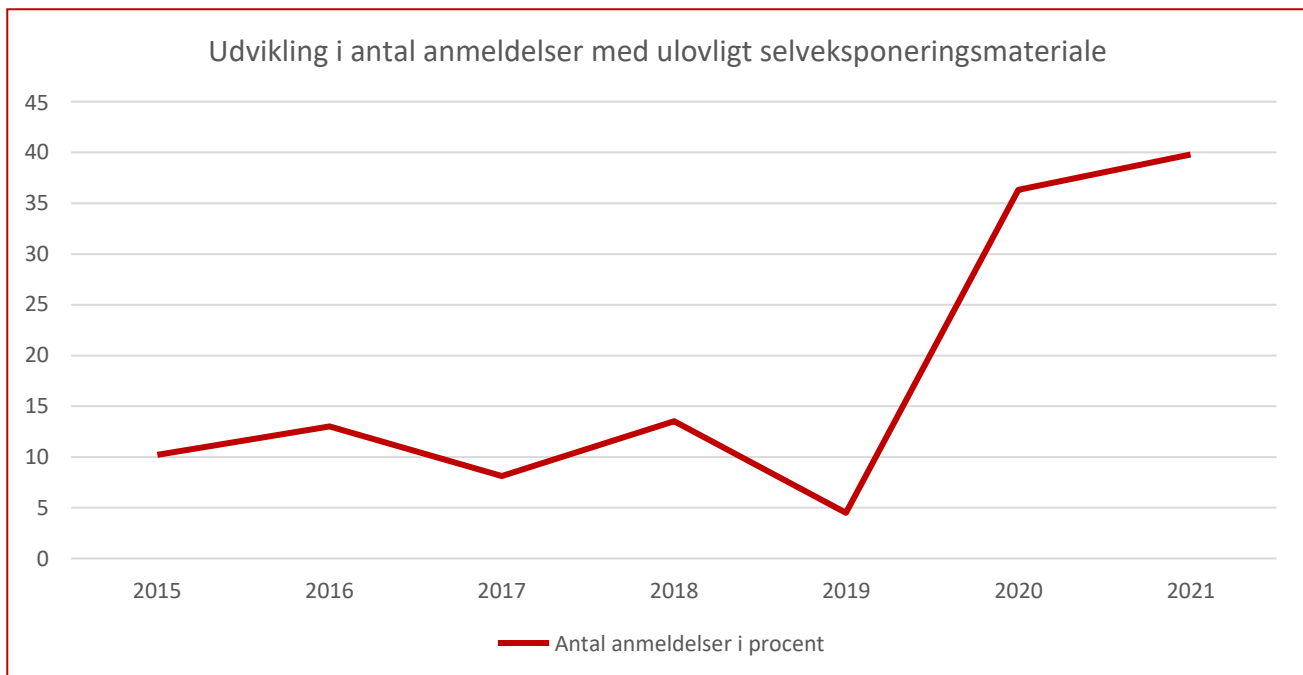
Grooming til ekstremisme

Red Barnet, Professionshøjskolen Absalon og UCL Erhvervsakademi har med afsæt i et større forskningsprojekt sammen med Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme udviklet en uddannelse med det formål at kompetenceudvikle fagprofessionelle, der arbejder med børn og unge.

Red Barnet har stor viden om grooming-processer i det digitale. Den viden har vi videreført til også at sætte fokus på grooming til ekstremisme og onlineradikalisering. I den forbindelse har vi i 2021 undervist lærere, SSP, AKT, politi og pædagoger, men også været ude på skoler og ungdomsudannelser for at tale direkte til eleverne. I alt har vi undervist fagpersoner og elever/unge i over ¾ af Danmarks kommuner. Fokus er på krydsfeltet mellem på den ene side almene processer i relation til kultur og identitet online, tilhørsforhold og in- og eksklusion - og på den anden side de særlige fænomener, som børn og unge møder online for eksempel propaganda, rekruttering, konspirations-teorier, misinformation og ikke mindst grooming.

Selveksponering

Red Barnets hotline har siden 2015 fulgt udviklingen i antallet af henvendelser, som indeholder selveksponeringsmateriale med børn. Selveksponeringsbegrebet anvendes i denne sammenhæng om børn, som helt eller delvist blottet deres køn eller udfører seksuel aktivitet såsom berøring af køn, bagdel eller bryster med eller uden genstande foran et kamera. Hotlinen har været optaget af at følge tendensen med selveksponering, dels fordi flere alvorlige sager fra Danmark og udlandet viser, at digitalt billed- og videomateriale, hvor et barn eksponerer sig selv på denne måde, ofte er blevet produceret som resultat af, at barnet har været udsat for grooming. Det gælder fx sagerne om den såkaldte "TikTok-mand" (<https://www.bt.dk/krimi/tiktok-manden-skal-tre-aar-i-faengsel>). Der er også flere studier af online-grooming, som finder, at produktion og distribution af selveksponeringsmateriale med børn har været en af flere konsekvenser af online-grooming (Webster et al., 2012; Hamilton-Giachritsis et al., 2020). Desuden har hotlinen siden 2019 set en procentvis stigning i, at anmeldelser med ulovligt selveksponeringsmateriale udgør en større del af det samlede antal ulovlige anmeldelser, som hotlinen behandler. I 2021 udgjorde anmeldelser med ulovligt selveksponeringsmateriale 40% af det samlede antal anmeldelser til hotlinen med ulovligt materiale.

Grafen viser den procentvise udvikling i antal anmeldelser med ulovligt selveksponeringsmateriale til hotlinen fra år 2015 – 2021.

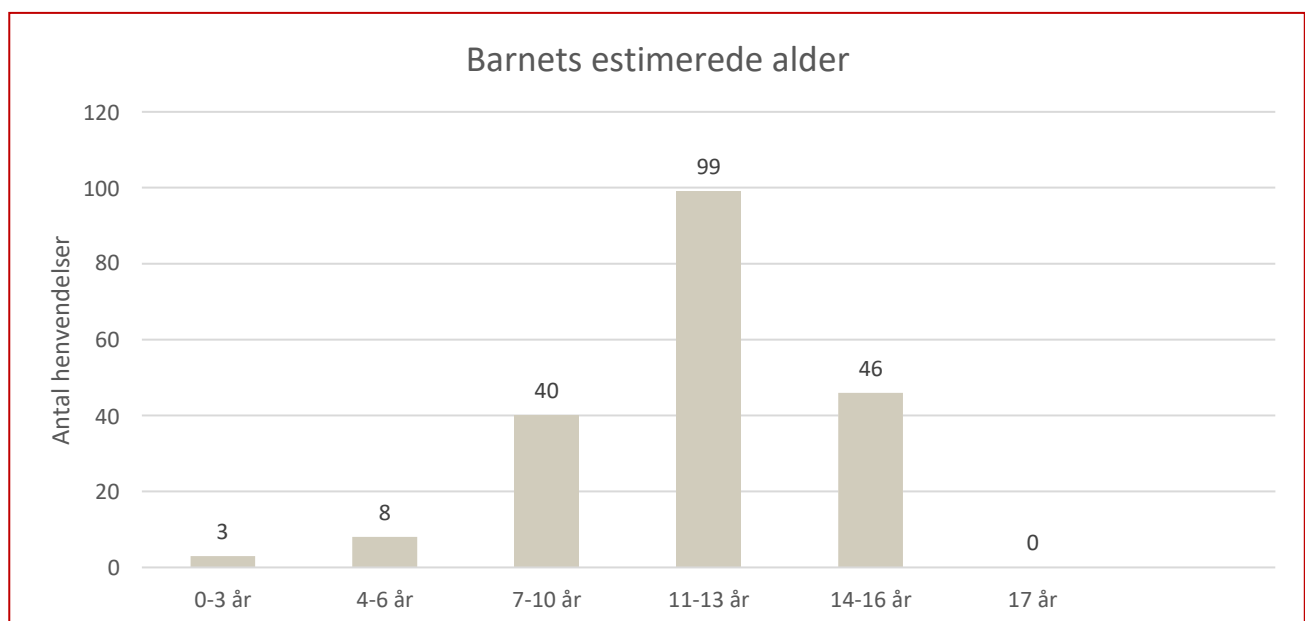
I det selveksponeringsmateriale, som hotlinen har analyseret, er der sjældent en indikation på, hvem som barnet potentielt set interagerer med via kameraet, så det kan se ud som om, at barnet selv har taget initiativ til selveksponeringen og dokumentationen heraf. På billederne ses dog ofte et lille tali hjørnet, som indikerer tidsangivelsen på en video. Det tyder altså på, at disse billeder er screenshots fra en video af barnet eller en optagelse af en videosamtale med barnet. På baggrund af Red Barnets mangeårige arbejde med at forebygge og bekæmpe seksuelle overgreb mod børn, bl.a. gennem hotlinen, der har eksisteret i 21 år, er det Red Barnets klare indtryk, at meget af det selveksponeringsmateriale, der er blevet indberettet til hotlinen, ikke relaterer sig til børns egen seksuelle nysgerrighed, men at børnene er blevet manipuleret af andre personer til at eksponere sig selv på kamera, hvorefter materialet er blevet delt. Selveksponeringsmaterialet behandles derfor som overgrebsmateriale, fordi det dokumenterer digitale, seksuelle overgreb mod børn.

Selveksponering har været et særligt fokus på hotlinen i 2021

I perioden 8. marts – 26. november 2021 har hotlinens analysemedarbejdere indsamlet data om de anmeldelser med selveksponering, som er indberettet til hotlinen i samme periode.

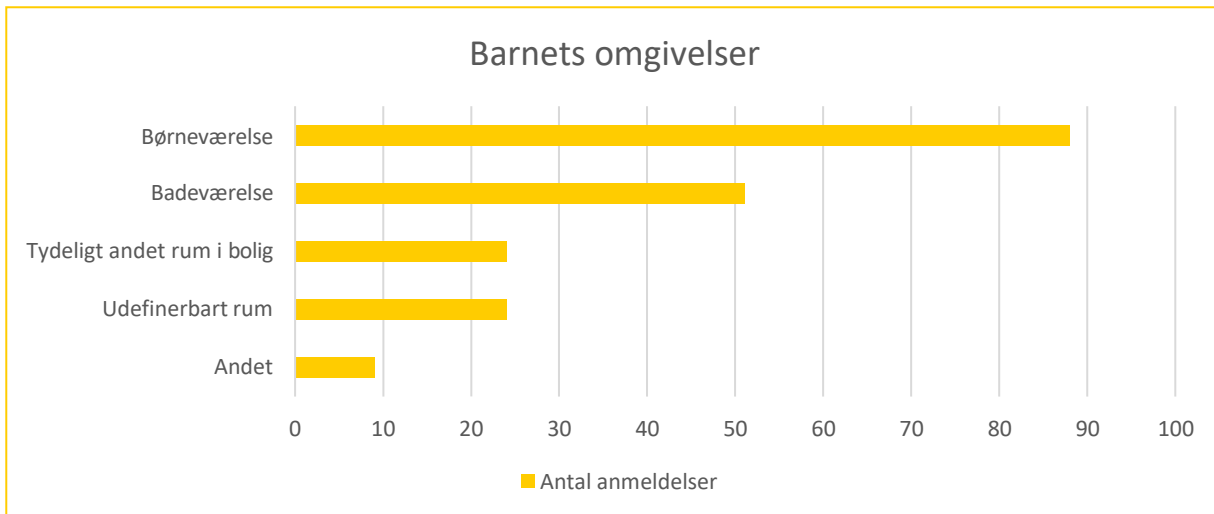
Der er indberettet 196 anmeldelser med selveksponeringsmateriale til hotlinen i perioden 8. marts – 26. november 2021, hvoraf 96% af anmeldelserne er vurderet til at indeholde ulovligt selveksponeringsmateriale ifølge dansk lovgivning. Alle 196 anmeldelser har linket til digitalt billed- eller videomateriale, og i 82% af anmeldelserne er selveksponeringsmaterialet vurderet til at være screenshots fra en videooptagelse eller videosamtale.

Analysemedarbejderne har vurderet alder på børnene i selveksponeringsmaterialet ud fra et skøn, og aldersfordelingen viser, at 51% af børnene er vurderet til at være mellem 11-13 år, 23% er vurderet til at være mellem 14-16 år, og 20% er vurderet til at være mellem 7-10 år gamle.

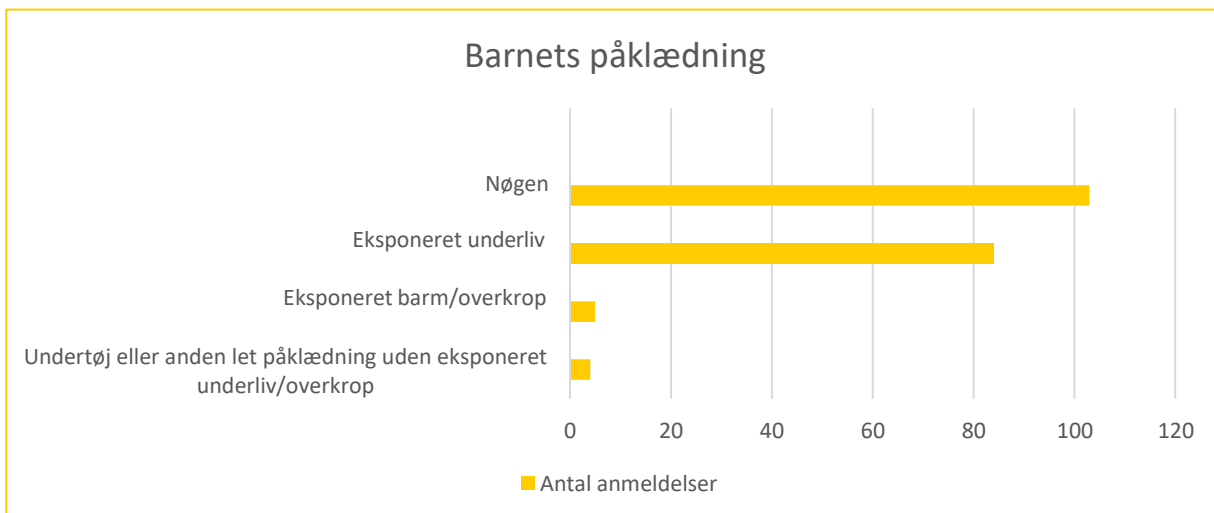

I 96% af anmeldelserne er børnene identificeret som piger og i 4% som drenge.

Hvis vi ser på, hvilke omgivelser barnet befinder sig i i selveksponeringsmaterialet, er 83% af billed- og videomaterialet optaget af et barn, der befinder sig i et rum, som typisk findes i en bolig, det vil sige indenfor hjemmets fire vægge. Heraf er 54% optaget af et barn på et børneværelse, 26% på et badeværelse og 12% i andet tydeligt rum i en bolig, fx stue eller køkken.

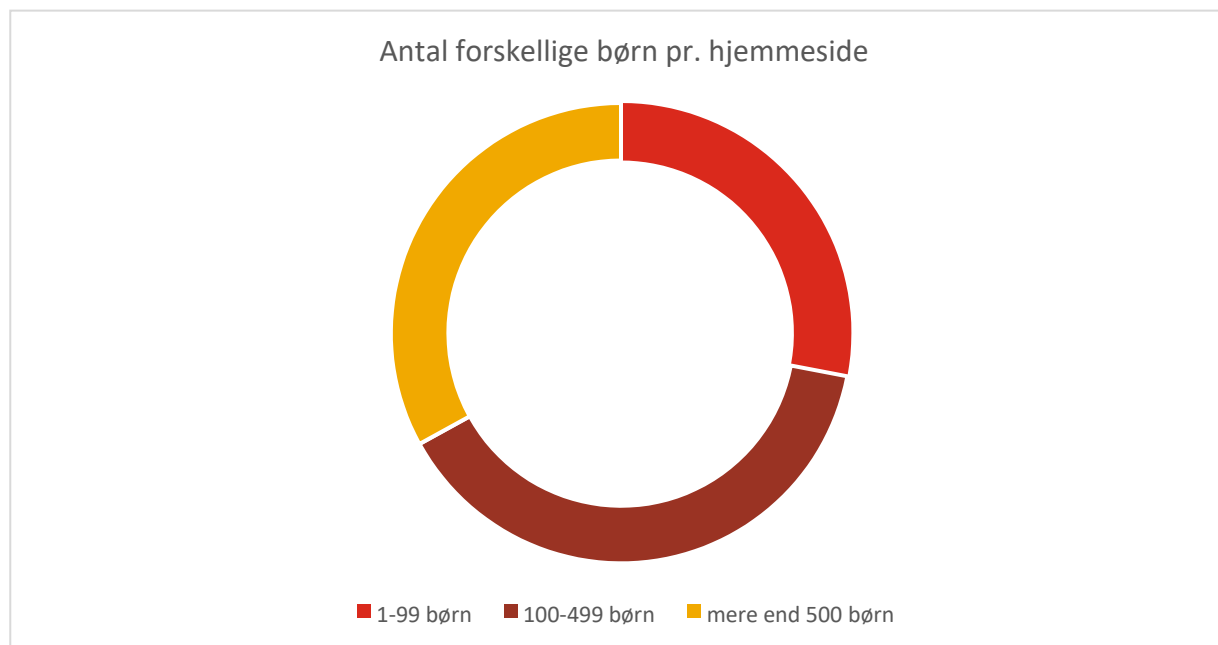

Vores data om selveksponeringsmaterialet viser desuden, at 95% af børnene i materialet enten er nøgne eller har eksponeret underliv. En mindre andel af børnene har undertøj, badetøj eller anden let påklædning på eller har eksponeret barm/overkrop.

Når hotlinen får anmeldt et link til en hjemmeside med selveksponeringsmateriale, er det sjældent, at der kun ligger billeder eller videoer af ét barn. Ofte ligger der billedserier af mange forskellige børn på samme side. Hotlinens analysemedarbejdere har derfor lavet et estimat af hvor mange forskellige børn, der ligger selveksponeringsmateriale med pr. side i hver af de 196 anmeldelser af selveksponeringsmateriale, som er kommet ind i perioden 8. marts – 26. november 2021. Analysearbejdet viser, at 28% af anmeldelserne indeholder selveksponeringsmateriale med 1-99

forskellige børn, 39% med 100-499 forskellige børn, og 33% af anmeldelserne indeholder materiale med mere end 500 børn.

Desuden er 98% af selveksponeringsmaterialet fundet på det åbne internet, hvilket betyder, at det kan tilgås fra en almindelig browser. 2% af materialet er fundet på 'dark web', hvor man skal åbne linket fra en TOR-browser for at kunne tilgå materialet.

CTRL – et oplysningssite til unge med seksuelle tanker om børn

Baggrund for sitet

Red Barnet lancerede i december 2021 websitet CTRL. Sitet er målrettet unge, der har seksuelle tanker om børn, og har til formål at forhindre, at seksuelle tanker bliver til handlinger. CTRL er altså et tiltag, der har til formål at forebygge seksuelle overgreb mod børn. Sitet er udarbejdet i samarbejde med Sexologisk Klinik, Januscentret, Center for Seksuelle Overgreb, Børnehusene og Rigspolitiet.

Studier tyder på, at personer med seksuelle tanker om børn oplever tankerne for første gang allerede i deres tidlige pubertet. Med CTRL ønsker Red Barnet at sætte tidligt ind og hjælpe den unge med at håndtere tankerne i tide. Vi ved, at unge som det første ofte tyr til internettet for at opsøge svar, og søger man viden om pædofili på nettet, er der en udtalt risiko for at havne på fx debatfora, hvor

overgreb på børn bliver gjort legitimt. Hensigten med CTRL er derfor at tilbyde et sikkert sted på nettet til unge med seksuelle tanker om børn, hvor de kan få kvalificeret hjælp og vejledning samt svar på deres bekymringer. Sitet oplyser om, at det er muligt at leve et godt liv uden at begå overgreb på børn og hjælper de unge med at overskue deres handlemuligheder, så de undgår at skade sig selv eller andre.

Opbygning

CTRL-websitet består af to dele. Første del er en selvhjælpstest, hvor man kan få hjælp til at vurdere, om man har bekymrende tanker. Besvarelsen på testen leder videre til den mest relevante information i den situation, man står i. Anden del af sitet er en omfattende vidensbank med en række artikler, der vejleder den unge i, hvordan den unge bedst håndterer tankerne og lever et godt liv uden at skade sig selv eller andre. Der oplyses ydermere om muligheder for behandling og andre relevante hjælpetilbud. Vidensbanken består således både af psykoedukative artikler om fx seksualitet, artikler, der yder psykisk førstehjælp, og artikler om lovgivning på området. Desuden indeholder sitet en række videoer, hvor fagpersoner med ekspertise inden for feltet formidler deres viden om seksuelle tanker om børn.

Kampagne

I forbindelse med lanceringen brugte vi efteråret 2021 på at udvikle en kampagne, der skulle gøre opmærksom på sitet. Kampagnen blev udviklet i samarbejde med Holm Kommunikation. Kampagnen kørte på Snapchat, Instagram og Facebook. Den havde 13-17-årige drenge som primær målgruppe og forældre og fagpersoner som sekundær målgruppe. Første kampagneperiode kørte i fire uger i december 2021.

Overordnet må kampagnen siges at have præsteret over vores forventning. På Facebook og Instagram har vi nået 170.000 personer fra både primær- og sekundærmålgruppen, hvilket vurderes som et succesfuldt reach. Kampagnen har vist sig at være særligt effektiv på Snapchat, hvor mange brugere er unge. CTRL-kampagnen er den første kampagne, som Red Barnet har benyttet Snapchat til. Over 80.000 unge drenge mellem 13 og 17 år blev eksponeret for kampagnen på Snapchat i december, hvoraf der var 9730 individuelle klik. Altså viste Snapchat sig at være en effektiv og billig platform at nå målgruppen med.

Tager man kampagnens relativt svære budskab og stort set usynlige målgruppe i betragtning, tyder det på, at vi er lykkedes godt med at få budskabet ud. Kampagnen har generelt ikke kastet så mange kritiske kommentarer af sig i kommentarsporene, som vi havde frygtet. I dagene omkring lanceringen af sitet i december 2021 skrev dr.dk flere artikler om CTRL og behovet for anonym hjælp til personer med pædofili. I de dage så vi særligt meget trafik på sitet.